

ע"פ 6059/15 - זוהיר סלאמה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 6059/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: זוהיר סלאמה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 15.7.2015 בת"פ 41002-12-13 שניתן על ידי
כבוד השופטת ו' מרוז - סג"נ

תאריך הישיבה: ל' בסיון התשע"ו (6.7.2016)

בשם המערער: עו"ד גלעד כצמן

בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (סגנית הנשיא ו' מרוז) בת"פ 41002-12-13 מיום 15.7.2015, במסגרתו הוטל על המערער עונש של 5 שנות מאסר בפועל, ובמצטבר לו הופעלו שני עונשי מאסר מותנה שהוטלו עליו בתיקים אחרים - האחד, בן 17 חודשים, מהם 8 חודשים הופעלו במצטבר; והשני, בן 12 חודשים, מהם 6 חודשים הופעלו במצטבר, כך שסך הכל ירצה 74 חודשי מאסר בפועל; פסילה מלקבל ולהחזיק ברישיון נהיגה למשך 3 שנים, ובמצטבר לה הופעל עונש פסילה מותנה בן 12 חודשים - מתוכם 6 חודשים הופעלו במצטבר, כך שסך הכל יהיה פסול למשך 18 חודשים; 12 חודשי פסילה על תנאי מלקבל ולהחזיק ברישיון נהיגה למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון או בזמן פסילה; ו-12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה.

הכרעת הדין

2. המערער הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין; נהיגה ללא רישיון נהיגה, עבירה לפי סעיף 10(א) יחד עם סעיף 62(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970; נהיגה בקלות ראש שגרמה לתאונה בה ניזוק רכוש, לפי סעיף 62(2) יחד עם סעיף 38(2) לפקודת התעבורה; ואי ציות לאור אדום ברמזור, לפי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

על פי המתואר בכתב האישום, המערער וחברו כמאל חג'אזי (להלן: כמאל) נסעו בעיר רחובות, כאשר כמאל נהג ברכב. הרכב נעצר על ידי ניידת משטרה לבדיקת רישיונות, ונתגלה כי כמאל נוהג ללא רישיון נהיגה ומשכך עוכב לחקירה בתחנת המשטרה. בשל היות המערער פסול נהיגה, הוא הוזהר על ידי אחד השוטרים לבל ינהג ברכב, אך חרף האמור - המערער פתח בנסיעה פרועה, כשניידת משטרה דולקת בעקבותיו עם אורות דולקים וסירנה (להלן: הניידת). בנהיגתו, המערער חצה 4 צמתים באור אדום ועקף רכבים בצורה מסוכנת, כך שהרכבים נאלצו לסטות לשולי הדרך ולבלום בלימות חירום. באחת העקיפות שביצע, המערער אף פגע עם רכבו בניידת משטרה שנסעה במקביל אליו. עוד במהלך נהיגתו, המערער עשה תנועה מגונה לעבר השוטרת שהייתה בניידת. המערער ביצע עבירות תנועה נוספות עד שלבסוף התנגש במעקה בטיחות ורכבו נעצר. או אז, המערער נמלט רגלית והסתתר עד שנתפס על ידי המשטרה.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 15.7.2015 בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי עמד על הערכים המוגנים אשר נפגעו מביצוע העבירות, על הנסיבות הקשורות בביצוען, ועל מדיניות הענישה הנהוגה בהן. באשר לפגיעה בערכים המוגנים, נמצא כי המערער פגע במעשיו בסדר הציבורי ובשלטון החוק, וכן סיכן את ציבור המשתמשים בדרך וביטחונם. בית המשפט המחוזי עמד על כך שהמערער ביצע שורה של עבירות תעבורה לאורך פרק זמן ממושך, כשרק במזל לא גרם לפגיעות בנפש. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי המערער פעל בנחישות ועשה כל שלא ידו כדי להימלט מהדין, חרף אזהרותיהם של השוטרים, המאסרים המותנים שהיו תלויים נגדו והעובדה שנפסל מלהחזיק ברישיון נהיגה. לאחר שמצא כי צבר העבירות שביצע המערער מהוות אירוע אחד, בעל מתחם עונש אחד, בית המשפט המחוזי

עמד על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות מן הסוג שביצע המערער, וקבע כי מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה נע בין 3 ל-6 שנות מאסר.

4. בקביעת העונש המתאים למערער בגדר המתחם, בית המשפט המחוזי בחן את נסיבותיו של המערער שאינן קשורות בביצוע העבירה. בית המשפט עמד על עברו הפלילי המכביד של המערער, הכולל הרשעות קודמות בתחום התעבורה, לרבות נהיגה בזמן פסילה וללא רישיון נהיגה. עוד התייחס בית המשפט המחוזי למאסרים הארוכים שריצה המערער ולמאסרים המותנים שעמדו לחובתו. כן ציין בית המשפט המחוזי את חוות הדעת הפסיכיאטרית שנערכה בענייניו של המערער ואת הדיווח שקיבל משירות בתי הסוהר לפיו המערער הורחק מטיפול שעבר עקב בעיות התנהגות. מנגד, בית המשפט המחוזי התחשב בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות הקשות של המערער; בהפרעת האישיות בה הוא לוקה ובפיגור הסביבתי שבו אובחן; במצבו הנפשי הקשה; ובעבודה שנולדה לו בת בתוך תקופת מעצרו. לבסוף, בית המשפט המחוזי מצא כי נוכח עברו הפלילי המכביד של המערער יש ליתן משקל בכורה לאינטרס הציבורי של הרחקתו מהציבור לתקופה ארוכה ולהטיל את עונשו ברף העליון של מתחם העונש שנקבע. על סמך שיקולים אלו, בית המשפט המחוזי גזר את עונשו של המערער כמפורט בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

תסקיר שירות המבחן

5. ביום 3.7.2016 הוגש תסקיר שירות מבחן משלים בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה כי בתאריך 15.12.2013 המערער החל לרצות את מאסרו בבית מעצר ירושלים, ובהמשך עבר לבית מעצר "אבו כביר". ביום 9.11.2015 המערער נקלט באל "אלה", כשוהה באגף מתקדמים פתוח, כאשר עד כה לאורך המאסר לא עבר עבירות משמעות. כן צוין כי המערער הביע מוטיבציה להשתלב בטיפול גמילה מאלכוהול ולסיים את מחזור החינוך בו הוא משולב כיום. בנוסף נכתב בתסקיר כי המערער מקיים קשר מעקבי עם העובדת הסוציאלית באגף ומביע מוטיבציה לשנות את אורח חייו.

נימוקי הערעור ותשובת המשיבה

6. המערער טוען בערעורו כי בית המשפט המחוזי הטיל עליו עונש החורג מעבר לעונש הראוי בנסיבות העניין ונוכח כל העובדות והשיקולים הרלבנטיים, ועל כן מבקש הפחתה משמעותית בעונשו. לשיטתו, בית המשפט המחוזי שגה בקביעת מתחם העונש ההולם בעניינו, וזאת הן משום שהסתמך על פסק דין בודד שנסיבותיו חמורות משלו; הן משום שלא עמד בחובת ההנמקה שנקבעה בתיקון 113 לחוק העונשין; והן משום שלא התחשב בנסיבות הייחודיות לקולה המתקיימות בעניינו. לדידו, היה מקום להעמיד את מתחם העונש ההולם על שנתיים עד 4 שנות מאסר. בנוסף, לעמדתו, בית המשפט המחוזי לא התחשב דיו גם בשיקולים אשר היו עשויים להטות את הדין לקולה אל עבר מיקומו בחציו הנמוך של מתחם העונש שנקבע, וביניהם נסיבותיו הבריאותיות, המשפחתיות והאישיות - ובפרט היותו סובל מפגור גבולי. לבסוף, המערער סבור כי בית המשפט המחוזי שגה עת לא הפעיל את המאסרים המותנים שעמדו לחובתו בחפיפה מלאה לעונש המאסר שגזר עליו, וזאת משום, שלגישתו, העונש שהושת עליו בסופו של יום הוא בלתי מידתי ומחמיר עמו יתר על המידה.

7. המשיבה, מנגד, טוענת כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, העונש שנגזר על המערער הולם את נסיבות המעשה והעושה, ומתחשב דיו בנסיבות לקולה המתקיימות בעניינו. באשר למתחם העונש, המשיבה עומדת על חומרת

עמוד 3

מעשיו של המערער ומפנה לפסיקה של בית משפט זה שבה נקבע, בנסיבות קלות מנסיבות המקרה שלפנינו, כי מתחם עונש שנע בין שנתיים וחצי לחמש שנות מאסר הוא מתחם הולם. באשר לעונש שנגזר בגדר המתחם, המשיבה טוענת כי בית המשפט המחוזי התחשב בכלל הנסיבות - לקולה ולחומרה - שהתקיימו בענייננו של המערער ואיזן ביניהם כראוי. על כן, לגישה, אין כל מקום להתערב בעונש שהוטל על המערער.

דיון והכרעה

8. דין הערעור להידחות. הלכה ידועה היא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות שמורה לאותם מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: ע"פ גולאני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.3.2016); ע"פ 1072/15 שייניס נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (10.11.2015)). לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובהודעת הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה כי המקרה שלפנינו אינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות, כפי שיפורט להלן.

9. בית משפט זה עמד לא פעם, ולמרבה הצער לעיתים תכופות מדי, על כך שחברה מתוקנת לא יכולה להשלים עם תופעות של נהיגה פראית וביריונית אשר מסכנת את ביטחון ציבור הנהגים ועוברי הדרך (ע"פ 1925/14 עלוש נ' מדינת ישראל (8.2.2015); ע"פ 1641/13 סביח נ' מדינת ישראל (31.12.2014)). בהמשך לכך, בית משפט זה הדגיש את הצורך בהחמרת הענישה שיש להטיל על אלו המורשעים בעבירות מסוג זה, בפרט נוכח הקטל המתמשך בכבישי הארץ והאינטרסים המשמעותיים שנפגעים מביצוע העבירות, כמו גם שכיחותן הגבוהה (ע"פ 3641/14 מדינת ישראל נ' חסונה, פסקה 6 (2.7.2014); ע"פ 9750/09 ליפייקו נ' מדינת ישראל (6.10.2010)). כך עמדתי על הדברים בע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2.8.2015):

"המציאות היומיומית בכבישים אינה בטוחה מטבעה, ועל כן יש להחמיר עם אלו המעלים את רמת הסיכון בה באופן משמעותי. דברים אלו נכונים אף ביתר שאת בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, תוך התעלמות מהוראות השוטרים לעצור, לגביהן נקבע כי נדרשת ענישה משמעותית ומרתיעה" (ראו: דנ"פ 404/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 10 לפסק דינו של השופט ס' גובראן (15.4.2015); וכן ראו: ע"פ 8754/13 סעדה נ' מדינת ישראל (15.1.2015); ע"פ 4538/08 מדינת ישראל נ' פלוני (13.8.2008))."

10. בענייננו, המערער נסע בפראות במשך זמן לא מבוטל, לא שעה להוראות השוטרים שדלקו אחריו, חצה צמתים על אף האור האדום ברמזור, נהג בנתיב הנגדי, פגע בניידת משטרה, ולא חדל מבריחתו אף לאחר שהתנגש במעקה בטיחות ונאלץ לעזוב את רכבו ולהימלט רגלית מהמשטרה. כל זאת, כאמור, כשאין בידו רישיון נהיגה. התנהגותו זו, בפרט בצירוף עם התנועה המגונה שביצע לעבר שוטרת, מעידה על זלזול בוטה בחוק וברשויות האכיפה, ודומה שאין צורך להכביר במילים על חומרת מעשיו ועל הסיכון הנשקף מהם לחיי אדם. בשים לב לכל אלה, ובהינתן מדיניות הענישה הנוהגת, נחה דעתנו כי העונש שהושת על המערער הולם את חומרת העבירות שבהן הורשע ונסיבות ביצוען, ואין בו כל סטייה ממדיניות הענישה הראויה.

11. אשר לעונש שנקבע בתוך המתחם, המערער טוען כי לא ניתנה התייחסות ראויה לנסיבות לקולה המתקיימות בענייננו. גם טענה זו אין בידינו לקבל. מקריאת גזר דינו של בית המשפט המחוזי, עולה כי נלקחו בחשבון כלל השיקולים

הרלבנטיים בעניינו של המערער, לרבות נסיבותיו האישיות לקולה עליהן עמד בערעורו - ובכללן הפרעת האישיות בה הוא לוקה, מצבו הנפשי הקשה והפיגור הסביבתי שאובחן בו. יתרה מכך, הרי שבית המשפט המחוזי התחשב בכל אלה עת הפעיל מחצית מתקופת המאסר המותנה שעמדה לחובתו באופן חופף, להבדיל מבאופן מצטבר. על כן, ובפרט נוכח עברו הפלילי הכבד של המערער והמשך דרכו העבריינית תוך זלזול מופגן בחוק וברשויותיו, איננו רואים כל מקום להתערבותנו בעונש שהשית בית המשפט המחוזי. אשר על כן, דין הערעור להידחות.

12. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתנה היום, ו' באב התשע"ו (10.8.2016).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
